

Proces naar uniforme opleidingen in EU is halverwege

“Aruba-route” moet uit het binnenvaartonderwijs

Door Ilja Post

Wat een matroos of kapitein moet kennen en kunnen is vanaf 17 januari 2022 in alle landen van Europese Unie gelijk, want op die datum treedt een nieuwe ‘gouden standaard’ in werking. Handig, maar dan moeten ook de binnenvaartscholen in alle lidstaten samenwerken aan geharmoniseerde opleidingen. Het project Competing voorziet daarin, en is nu halverwege.

Education in Inland Navigation (Edinna), de koepelorganisatie van opleidingen in de Europese binnenvaart, vroeg de scholen enkele jaren geleden al om actief mee te denken over een geheel nieuw, eenduidig curriculum. Een waarbij het niet uitmaakt waar je je diploma in de EU hebt behaald: wat telt is dat het papiertje overall exact dezelfde waarde vertegenwoordigt. Daarom leidt en coördineert de STC Group een groot, pan-Europees innovatieproject dat de binnenvaartsector toekomstbestendig moet maken als het gaat om vaardigheden, competenties en onderwijs en training van bemanningsleden.

Marktleider

Jan Smallegange is als coördinator verantwoordelijk voor het welslagen. ‘Als Nederlands marktleider in binnenvaartopleidingen (met gemiddeld een paar honderd gediplomeerden per jaar; landelijk ruim 1000 - red.) wil de STC Group graag deze kar trekken. Want Edinna heeft groot gelijk: het onderwijs moet meer gelijk worden getrokken.’

Nu zijn er namelijk nog veel inhoudelijke verschillen. ‘De opleidingen die matrozen in sommige landen volgen, zijn goedkoper dan bijvoorbeeld in België of Nederland. Er wordt nog op prijs geconcentreerd en dat doet de kwaliteit geen goed.’

Smallegange, niet wars van een paar straffe oneliners, noemt het wel eens de ‘Aruba-route’. ‘Op Aruba kon je vroeger voor 60 dollar je rijbewijs halen. Maar de kans dat je daarna in Rotterdam zonder kleerscheuren de overkant van de straat zou halen, was miniem. Vrij vertaald naar de binnenvaart: wel een diploma op zak hebben, maar niet weten waarom je op de ballasttanks moet letten.’

Gelijk speelveld

Verder is de naam van het project misschien wel wat verwarrend. ‘Competing’ betekent ‘concurreren’ in het Engels. Maar daar gaat het hier juist niet om, benadrukt Smallegange. ‘We willen juist een gelijk speelveld creëren door alle bij Edinna aangesloten binnenvaartopleiders op hetzelfde opleidingsniveau te brengen. De naam is slechts een anagram dat staat voor Competence Based Education and Training for Inland Navigation. Een gouden standaard om überhaupt werkzaam te mogen zijn in de binnenvaart, zo je wilt.’

De binnenvaartopleiders zijn goede

gesprekspartners, vindt de coördinator. ‘Ze zijn gepassioneerd, recht door zee en doen niet aan mooipraterij. Maar desondanks ontwikkelt niet iedereen zich in hetzelfde tempo. Er zijn hardlopers en doodlopers. Daarbij zijn er niet te verwaarlozen culturele verschillen.’

Rijnlanders

De ‘Rijnlanders’ (België, Duitsland, Frankrijk, Nederland en Zwitserland), verenigd in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCR), zijn van oudsher redelijk georganiseerd. Maar langs de Donau, waar niemand zich ooit uitsprak voor eenheid of vrije handelsroutes, is het volgens Smallegange een ander verhaal. ‘Deze partners vergen een andere aanpak. Ook vanwege de taalbarrière.’

Desondanks was Smallegange bereid om, als een ware diplomaat, veel te reizen in zijn functie als ‘verbinder van de stromingsgebieden’. En om eventu-

Corona maakt het lastiger verschillen te overbruggen

eel partners van nog veel verder dan de Zwarte Zee (de Donau-delta) aan boord te krijgen voor het pan-Europese project. Maar helaas, corona beperkte zijn overredingskrachten tot enkel een plat scherm. Persoonlijke ontmoetingen, soms de beste opmaat tot waardevolle samenwerkingen, konden niet plaatshebben.

Hofleverancier

Wat wel hielp is, dat de STC Group individuele opleiders al snel verantwoordelijk maakte voor bepaalde vakinhoudelijke wijzigingen binnen het grotere geheel. Zo draagt de Maritieme Academie Harlingen - ‘de hofleverancier voor de binnenvaart in het Noorden’ - er zorg voor dat een audit-systeem straks de kwaliteit van de diploma’s borgt.

Smallegange: ‘Dat gebeurt vooralsnog overall anders. In Nederland ligt de verantwoordelijkheid voor deze toetsing nu nog bij het CBR. In Duitsland bij de Kamer van Koophandel. En in Roemenië gaat het ministerie van Transport erover. Het audit-systeem kan borgen dat daar meer lijn in komt. Anders worden opleidingen in verschillende landen als nog op verschillend niveau beoordeeld.’

De coördinator kijkt ook met grote interesse naar het werk van de Roemeense opleiders. Die leiden op hun beurt

de hervormingen van het onderwijsproject en kunnen het project maken of breken. ‘Maar ook zij maken grote stappen voorwaarts.’

Wereldwijd

Smallegange’s taak nu is dus vooral om het tempo vast te houden. Want de wereldwijde impact van het project is enorm, zegt hij. ‘Zodra Europa haar gouden standaard heeft gekregen, volgen mogelijk ook andere continenten: Afrika, Amerika, Azië. Werelddelen waar de STC Group nu al voet aan de grond heeft met bijvoorbeeld leslocaties in Zuid-Afrika en Vietnam. En waar de binnenvaart in vervoerde tonnage zeker zo groot is als in Europa.’ Niet voor niets hebben ook opleiders buiten Europa zitting genomen in Edinna. Zo kunnen ook zij straks beschikken over de beste opleidingen voor de navigatie op hun binnenwateren.

